
”Gallufes” vs. majorals, amos i senyors. Música i conflicte social a les possessions de muntanya de Mallorca

Francesc Vicens Vidal*¹

¹Universitat de les Illes Balears = Universidad de las Islas Baleares = University of the Balearic Islands
– España

Resumen

La present comunicació analitza el paper de la música i el cant en la vida de les darreres collidores d’oliva del Pla de Mallorca, un col·lectiu de dones nascudes entre els anys 1930 i 1945, que de nines varen ser contractades per treballar als olivars de la Serra de Tramuntana en condicions de precarietat laboral i social (Suárez, 2018). L’estigma associat al terme *gallufes* reflectia una divisió entre les treballadores dels municipis de muntanya i les jornaleres desplaçades del Pla de Mallorca, exposant una estructura de poder que subordinava aquestes dones en múltiples dimensions: econòmica, social i de gènere (Bosch, 2023).

En aquest context, la música va actuar com un mecanisme de resistència i comunitat, servint tant per estructurar les jornades de treball com per a la construcció d’un espai propi de socialització i agència col·lectiva. A partir de l’anàlisi d’un corpus de memòria oral a partir d’entrevistes realitzades a les darreres collidores supervivents, es revisa el repertori de tonades i cançons interpretades durant la collita de l’oliva, posant-lo en relació amb les fonts folklòriques i musicològiques de principis del segle XX. Aquesta revisió permet qüestionar les tensions entre folklore i memòria oral, així com la representació musical d’un model agrari i laboral que desaparegué amb la mecanització del camp mallorquí (Ayats, Sureda i Vicens, 2005).

L’estudi dialoga amb diverses línies temàtiques del congrés, especialment les que exploren la relació entre *tradició oral i conflicte*, *ritualització*, *performance i conflicte* i *música i censura*, ja que la música de les collidores evidencia dinàmiques de poder i resistència dins una estructura econòmica i social hegemònica.

Contraseña: ”estigma social”, ”memòria oral”, ”música i resistència”, ”treball femení”

*Ponente